

Вимова ГОЛОСНИХ

Усі голосні звуки української літературної мови є звуками повного творення і (за деякими винятками) зберігають свою якість, характерну вимову і в ненаголошених складах.

Ненаголошені голосні **[а]**, **[у]**, **[і]** зберігають чіткість.

Голосні **[е]**, **[и]**, **[о]** у ненаголошених позиціях внаслідок ослаблення напруженості вимовляються менш виразно, ніж наголошені, зазнаючи певних змін:

- ненаголошений **[и]** наближається у вимові до голосного **[е]**.
- ненаголошений **[е]** наближається у вимові до голосного **[и]**.
- ненаголошений **[о]** перед наголошеними складами з **[у]**, **[і]** наближається до **[у]**.

У наведених словах вимовляйте звук [i], не допускаючи заміни його дифтонгами або будь-якими іншими звуками. Приголосні перед [i] пом'якшуйте або вимовляйте м'яко.

Тісто, дім, місто, зріст, кіно, тітка, бік, сісти, вітер, біль, кіт, піч, літо, стіл, осінь, радість, успіх, сіно, сіль, рів, тік, віз, зміг, діло, вітер, білий, срібло, вій, піт, зціпити, повістка, співати, слід.

o ≠ [a]

Прочитайте слова вголос. Звуки [a], [o] вимовляйте чітко й виразно в наголошених і ненаголошених позиціях.

Звук [o] вимовляйте енергійно, напружено, не допускаючи призвуків [a].

Мама, Параска, хата, гаряча, займався, баран, банка, мав,
Варвара, салат, Савка; город, молодь, молоко, робота, самотньо,
сорок, смолоскип, коротко, ставок, столик, солодко, порожньо.

Читайте наведені слова і сполучення слів чітко. Кінцевий приголосний попереднього слова у вимові поєднуйте з голосним [і] наступного слова, але не пом'якшуючи приголосного.

Страх і думка, розкіш і шик, відчай і сумніви, повні слів і смутку,
без імені, Іван Іванович, що викладає поет із мозаїки болю, мороз
і сонце, день і ніч, хліб і сіль, на серці любов і журба.

Прочитайте слова вголос, виразно вимовляючи [і] та [u] після [ж], [ч], [ш], а самі ці приголосні вимовляйте не як м'які, а як напівпом'якшені.

Чільний, мишачі, чіпкий, височіти, заячі, шість, шиплячі, ворожий, чіткий, межі, широкі, широчінь, щітка, щільний, жінка, дружина, позаячи, пожива, чистий, щілина, щирий, житній, шибка, жирафа.

Вимовляйте слова, не допускаючи змішування звуків [i] та[u].

Почистити, гнітити, спасибі, привітний, насінинка, намагнітити,
намисто, пожовтілий, змінити, запишіть, найважливіший,
найвидатніший, пізнати, світити, висіти, місцина, підійти, гус тіший.

Наголошений голосний [e] вимовляйте чітко й виразно. Стежте, щоб звук [e] був достатньо відкритим. Для цього під час його вимови широко розтуляйте рот. Приголосні перед [e] вимовляйте твердо.

Вечір, серце, щедрівка, сердься, темінь, ремінь, наземний, небесний, темний, двері, сестри, шерсть, аптека, небо, Олесь, Орест, Шевченко, мед, експеримент, музей, текст, пень, газета, далекий, десь, увесь.

*З'ясуйте вимову звука [o] в наведених словах. Розгляньте:
а) [o] в наголошеному складі; б) [o] перед наголошеним або
побічно наголошеним [y] та [i].*

Голубка, революція, горіння, помітно, по-вашому, лоза,
копійка, оволодіння, оповіщення, орудувати, Корній, роз-
будити, заворушення, здобути, лісоруб, нагодуйте, погляд,
самовпевненість, свобода, воля, знову, повинні, осиротілий,
духовність, вільної, тоді, народові, обережності, крові.

Читайте слова вголос. Користуючись орфоепічним словником, з'ясуйте вимову звуків [e] та [u] в наведених словах.

Схвалення, придих, найглибший, небезпечний, дивний, засте
лений, дерево, береги, диміти, лимонний, лексика, оселедець,
дівчина, туманитись, берізка, первинний, степи, вибери, при
мирений, примерзлий, ледащо, вчителі, постелити, виважений,
врівноважений, легені, дешево, небіжчики, напиши, дивуватися,
милуватися, незрівнянний, незрівняний.